

Fysieke Veiligheid

Gezonde School

GGD Gelderland-Zuid

Voortgezet Onderwijs

In de dagelijkse schoolpraktijk is een ongeluk of incident helaas niet altijd te voorkomen. U kunt de kans op een (bijna) ongeval op of rond school echter wel beperken. Door structureel aandacht te geven aan fysieke veiligheid op school. Denk bijvoorbeeld aan een risico-inventarisatie van het schoolgebouw/-plein, het hebben van een veiligheidscoördinator en het oefenen op brandveiligheid. Behandel het thema gehoorveiligheid via een lespakket met leerlingen en besteed in de lessen aandacht aan zonbescherming. Afspraken over dit soort zaken kunnen worden vastgelegd in veiligheidsbeleid van de school. Het thema 'Fysieke Veiligheid' heeft een link met het thema 'Milieu en Natuur'.

Onderdelen Fysieke Veiligheid

Het thema 'Fysieke Veiligheid' op school omvat de volgende aspecten:

- Fysieke veiligheid (van het schoolgebouw, het schoolplein en tijdens gymlessen)
- School- en klassenregels
- Verkeersveiligheid
- Brandveiligheid
- Gehoorveiligheid*
- Zonbescherming**

*Gehoor: een op de vier jongeren tussen 12 en 25 jaar lijdt aan gehoorverlies. Dit als gevolg van het luisteren naar te harde muziek tijdens het uitgaan en via muzikspelers.

Gehoorschade wordt veroorzaakt door een combinatie van te lang en te vaak naar te harde geluiden luisteren. Het gaat om klachten zoals oorsuizing, allerlei andere vormen van geluidsvervorming en gehoorverlies. Veel van deze gehoorklachten zijn permanent, er treedt geen herstel op en blijven dus levenslang bestaan. In ernstige gevallen (0.5 tot 1%) leidt dit tot sociale isolatie, leerproblemen en in het ergste geval tot levenslange (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid.

**[UV-straling](#) en [hitte](#): lang of onbeschermd zonnen vergroot de kans op huidkanker. Zonverbranding tijdens de kinderjaren verdubbelt de kans op het krijgen van huidkanker op latere leeftijd. Een langdurige periode van hitte kan leiden tot gezondheidsklachten. Meer info vindt u op de website van de GGD bij [UV-straling](#) en [hitte](#).

Cijfers

In 2015 vond in de regio Gelderland-Zuid het jongerenonderzoek [E-MOVO](#) plaats. Leerlingen van klas 2 en 4 van het VO beantwoordden vragen over hun gezondheid, leefstijl en welbevinden. Ook het thema 'Fysieke Veiligheid' kwam aan bod, de belangrijkste resultaten leest u hieronder.

• Regionale cijfers

In 2015 vond in de regio Gelderland-Zuid het jongerenonderzoek [E-MOVO](#) plaats. Leerlingen van klas 2 en 4 van het VO beantwoordden vragen over hun gezondheid, leefstijl en welbevinden. Van het Fysieke Veiligheid kwam het gehoor aan bod. Ongeveer 1 op de 3 jongeren heeft wel eens last van zijn of haar gehoor na het luisteren van muziek. Toch gebruikt slechts 1 op de 6 jongeren soms of altijd oordoppen. 13% heeft wel eens last van het gehoor na een schoolfeest.

• Landelijke cijfers

Een kwart van de jongeren heeft gehoorschade door het luisteren naar te harde muziek bij het uitgaan en door muziekspekers. Dit blijkt uit onderzoek van het Academisch Medisch Centrum Amsterdam (AMC). Het onderzoeksrapport '[Online Hearing Tests 2010-2014](#)' is een analyse van ruim 300.000 hoortesten die de afgelopen vijf jaar online zijn gedaan. Een op de vier jongeren scoort niet goed op de test. Over een periode van vijf jaar zijn de testresultaten vrijwel gelijk. Dit duidt op een structureel en omvangrijk gezondheidsprobleem.

Gezonde School-aanpak

Met de Gezonde School-aanpak levert u een bijdrage aan een gezonde ontwikkeling van uw leerlingen en personeel. Daarmee werkt u duurzaam aan betere leerprestaties, want gezonde leerlingen en leerkrachten presteren beter. Onderzoek heeft dit aangetoond. Werken met de Gezonde School-aanpak betekent dat u op vier niveaus werkt aan uw gezondheidsdoel, zodat u maximaal effect behaalt. We noemen deze niveaus ook wel de '4 Gezonde School-pijlers'.

1. Educatie

Door met leerlingen in de lessen aan de slag te gaan met dit thema, kunt u hun gedrag en vaardigheden positief beïnvloeden. Zo kunt u ongevallen voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan het bespreken van de school- en klassenregels en gedragsregels tijdens specifieke activiteiten, zoals bijvoorbeeld deelna-

me aan het verkeer. Gebruik het [leerplankader Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl](#) om uw eigen leerplan te structureren en daarin keuzes te maken.

2. Fysieke en sociale omgeving

Veiligheid is een wisselwerking tussen de omgeving en de leerlingen en medewerkers. Wat kunt u bijvoorbeeld doen?

- Betrek andere partijen zowel binnen als buiten de school bij het veiligheidsbeleid van de school. Denk naast de eigen medewerkers aan: MR, ouders, schoolbestuur, brandweer, [GGD](#) en gemeente.
- Zorg dat er op school altijd iemand aanwezig is met een EHBO-diploma en dat voor iedereen bekend is wie dit is.
- Denk aan een veilig geluidsniveau. Volgens arbo-wetgeving zijn maatregelen nodig bij geluidsniveaus van meer dan 80 dB. Zorg voor goede akoestiek in gymzalen en praktijklokalen, en zo nodig voor gehoorbescherming.
- Bij schoolfeesten kunt u een maximaal geluidsvolume afspreken. Stel ook gehoorbescherming ter beschikking.
- Zorg voor een veilige fietsstalling. Let erop dat de aanfietsroutes de looproutes niet doorkruisen op het terrein en let op [oversteekplaatsen](#).
- Door het nemen van eenvoudige maatregelen is een hoge temperatuur in een gebouw te voorkomen. Tijdens perioden van langdurige hitte kan een school een aangepast programma invoeren of andere maatregelen nemen om gezondheidsklachten te voorkomen.

3. Signaleren

Veiligheid is een wisselwerking tussen de omgeving en het gedrag van de leerlingen en medewerkers. Het is dan ook belangrijk om goed in kaart te hebben wat er in en rond de school gebeurt aan (bijna) ongevallen. En welke risico's kunnen leiden tot gevaarlijke situaties.

- Breng in kaart welke risico's er in het schoolgebouw en op het schoolplein zijn waardoor leerlingen letsel kunnen oplopen (periodiek en jaarlijks).
- Benoem ieder jaar naar aanleiding van de risico-inventarisatie de acties die nodig zijn om de kans op risico's te verkleinen. Want elk gebouw en elke omgeving, nieuw of oud, verandert voortdurend.
- Registreer alle (bijna) ongevallen met een registratiesysteem.

- Doe 1-2 keer per jaar een ontruimingsoefening en gebruik de resultaten voor verbetering van uw veiligheidsbeleid.

4. Beleid

Geef Fysieke Veiligheid een structurele plek in het beleid van uw school. Bijvoorbeeld in een projectplan, schoolwerkplan, schoolgids, jaarkalender of meerjarenbeleidsplan. Beschrijf welke lespak(ket)ten u inzet en of er protocollen zijn. Communiceer de regels en afspraken binnen de school en met de ouders.

Advies en ondersteuning van de GGD

De adviseurs Gezonde School begeleiden scholen bij het werken aan een Gezonde School. We geven advies, denken mee en laten goede voorbeelden zien. De adviseur Gezonde School:

- Koppelt onderzoeksgegevens terug in een schoolprofiel.
- Helpt bij de inventarisatie van deze gegevens en het bepalen van prioriteiten.
- Adviseert bij het bepalen van strategieën en effectieve programma's.
- Adviseert en ondersteunt bij het ontwikkelen van draagvlak voor een Gezonde School.
- Neemt desgewenst deel aan de betrokken werkgroep.
- Ondersteunt bij het opstellen van het gezondheidsbeleid/schoolplan.
- Helpt bij het aanvragen van subsidies.

Programma's van de GGD

- (Uitleen) voorlichtingsmateriaal gehoorschadepreventie.
- Regionale uitvoering landelijk Hitteplan: ondersteuning en advisering van scholen bij hitteperiodes.
- [Hittewaarschuwingssysteem](#): via dit systeem worden scholen tijdig geattendeerd wanneer aanhoudend warm weer wordt voorspeld. Zo kunnen zij tijdig maatregelen nemen om overlast voor leerlingen te voorkomen. Scholen kunnen zich aanmelden voor het waarschuwingssysteem via de website van de GGD.

Materialen en methodes

Op www.gezondeschool.nl vindt u alle materialen en methodes waarvan door professionals is vastgesteld dat ze voldoen aan landelijke kwaliteitscriteria. Hieronder vindt u enkele veelgebruikte materialen methodes:

- Op de [website](#) van de Nationale Hoorstichting leest u advies van de Nationale Hoorstichting voor leerlingen en ouders.
- De Hoorstichting heeft diverse folders over het gehoor en de risico's van harde muziek voor leerlingen en ouders.
- Informatie en voorbeelden om gehoorschade te voorkomen, vindt u ook op de website van [RIVM](#) Centrum Gezond Leven.
- De website van KWF Kankerbestrijding biedt informatie en voorlichtingsmogelijkheden over huidkanker door zonverbranding: www.kwf.nl.
- Lesmateriaal gehoorschade: de onderwerpen gehoor, geluid en gehoorschade worden vanuit verschillende vakken aangeboden, zowel op vmbo- als havo/vwo-niveau. Op de website testjeleefstijl.nl zijn zelftests te vinden bij het thema 'Gehoor & Muziek'.
- Voor klas 1 en 2 van het voortgezet onderwijs is lesmateriaal beschikbaar op oorcheck.nl. Deze website biedt een hoortest voor jongeren en een mp3-check. Met de mp3-check kunnen jongeren nagaan hoe veilig hun luistergedrag is en hoe ze hun luistergedrag kunnen aanpassen. Daarnaast is er op de site veel achtergrondinformatie over het gehoor en oorzaken en gevolgen van gehoorschade te vinden.
- Informatie en tips over voorkomen van gehoorschade op schoolfeesten vindt u op de landelijke [website](#) van Gezonde School.
- [VeiligheidNL](#) heeft verschillende methoden en systemen ontwikkeld die u kunnen helpen van uw school een veilige en prettige leeromgeving te maken.

Gratis lesmateriaal lenen?

Dat kan! Bij het Uitleenpunt van GGD Gelderland-Zuid kunnen scholen gratis lespakketten en -materialen lenen.

Het bestelformulier vindt u op:

www.gdgelderlandzuid.nl/scholen/lesmateriaal

Aan de slag?

Wilt u ook een Gezonde School worden?

Ga naar www.gezondeschoolgelderlandzuid.nl en neem contact op met de adviseur Gezonde School uit uw gemeente.

Themacertificaat behalen?

Besteedt uw school veel aandacht aan een bepaald thema en zijn de vier pijlers op orde? Dan voldoet u wellicht aan de criteria van het Gezonde School-vignet en het themacertificaat.

De criteria voor het themacertificaat kunt u vinden op de site van de [Gezonde School](#).

